

Kuraklıktan Tufana: WMO Raporu Su Döngüsünün Giderek Daha Düzensiz Hale Geldiğini Vurgulamaktadır

Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), “Kuraklıktan Tufana: WMO Raporu Su Döngüsünün Giderek Daha Düzensiz Hale Geldiğini Vurgulamaktadır” başlıklı bir basın açıklaması yayınladı.

Basın açıklamasında özetle şu konulara değinilmektedir:

- Su döngüsü giderek daha dengesiz ve aşırı hale gelmektedir; kuraklık ile sel arasında salınım göstermektedir.
- 2024 yılında küresel nehir havzalarının yalnızca üçte birinde “normal” koşullar görülmüştür.
- BM Su Programı’na göre, dünya genelinde yaklaşık 3,6 milyar insan yılda en az bir ay yetersiz su erişimiyle karşı karşıyadır ve bu sayının 2050 yılına kadar 5 milyarın üzerine çıkması beklenmektedir.
- 2024 yaygın buz kaybının yaşandığı art arda üçüncü yıl olmuştur. 450 Gigaton buz kaybedilmiştir. Bu miktar, 180 milyon olimpik yüzme havuzunu dolduracak kadar su demektir ve küresel deniz seviyesine tek bir yılda yaklaşık 1,2 mm ekleme yaparak kıyı bölgelerinde yaşayan insanlar için sel riskini artırmıştır.
- Avrupa, 2013’ten bu yana en geniş kapsamlı sel olaylarını yaşamıştır; nehir ağlarının üçte biri yüksek taşkın eşiklerini aşmıştır.

Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO)’nün yeni raporuna göre, su döngüsü giderek daha dengesiz ve aşırı hale gelmektedir; kuraklık ile sel arasında salınım göstermektedir. Rapor, çok fazla ya da çok az suyun ekonomiler ve toplum üzerindeki zincirleme etkilerine dikkat çekmektedir.

Küresel Su Kaynaklarının Durumu Raporu, 2024 yılında küresel nehir havzalarının yalnızca üçte birinin “normal” koşullara sahip olduğunu belirtmektedir. Geri kalanında ya ortalamanın üzerinde ya da altında koşullar görülmüştür – bu durum, üst üste altıncı yıl açık bir dengesizlik yaşandığını ortaya koymaktadır.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
METEOROLOJİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024, tüm bölgelerde yaygın buzul kaybının yaşandığı art arda üçüncü yıl olmuştur. Birçok küçük buzul bölgesi, yıllık erimenin en yüksek seviyesine ulaştığı ya da ulaşmak üzere olduğu “azami su” noktasına varmıştır. Bu noktadan sonra, buzulların küçülmesi nedeniyle yıllık su akışı azalmaya başlayacaktır.

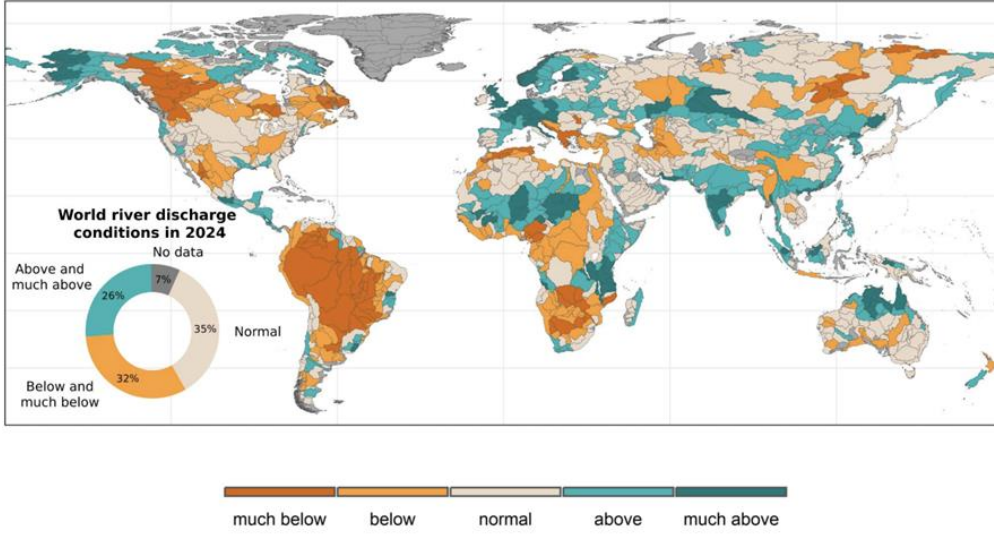
Rapor, 2024’te Amazon Havzası ve Güney Amerika’nın diğer bölgeleri ile Güney Afrika’nın şiddetli kuraklıktan etkilendiğini, buna karşılık Orta, Batı ve Doğu Afrika’da, Asya’nın bazı bölgelerinde ve Orta Avrupa’da normalin üzerinde yağış görüldüğünü bildirmektedir.

WMO Genel Sekreteri Celeste Saulo; “Su, toplumlarımızı ayakta tutar, ekonomilerimizi besler ve ekosistemlerimizin temelini oluşturur. Buna rağmen, dünya su kaynakları artan bir baskı altında ve aynı zamanda daha aşırı suyla ilgili tehlikeler yaşamlar ve geçim kaynakları üzerinde giderek daha fazla etki yaratıyor. Güvenilir, bilim temelli bilgi her zamankinden daha önemlidir; çünkü ölçmediğimizi yönetemeyiz. WMO’nun 2024 Küresel Su kaynaklarının Durumu Raporu, bu bilgiyi sunma taahhüdümüzün bir parçasıdır.” demiştir.

Her yıl yayımlanan Küresel Su Kaynaklarının Durumu Raporu, karar vericilere bilgi ve analiz sunan WMO raporlarının bir parçasıdır. Küresel tatlı su kaynaklarının (akarsular, barajlar, göller, yeraltı suları, toprak nemi, kar ve buz) bir değerlendirmesini içermektedir. Bu değerlendirme, WMO üyelerinin katkıda bulunduğu veriler, küresel hidrolojik modelleme sistemleri ve çok sayıda ortak tarafından sağlanan uydu gözlemleri temel alınarak yapılmaktadır. Rapor, izleme ve veri paylaşımının iyileştirilmesi gerekliliğinin kritik önemini vurgulamaktadır.

Celeste Saulo şu şekilde eklemiştir; “Veri paylaşımında sürekli yatırım ve iş birliğinin güçlendirilmesi, izleme boşluklarını kapatmak için hayati önem taşıyor. Veri olmadan kör uçuş riskiyle karşı karşıyayız.”

Birleşmiş Milletler Su Programı’na göre, dünya genelinde yaklaşık 3,6 milyar insan yılda en az bir ay yetersiz su erişimiyle karşı karşıyadır ve bu sayının 2050 yılına kadar 5 milyarın üzerine çıkması beklenmektedir. Dünya ise su ve sanitasyonla ilgili Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi 6’nın oldukça gerisinde kalmaktadır.

2024 yılı ortalama nehir debisi anomalileri, 1991–2020 dönemiyle karşılaştırmalı olarak.

Ana Mesajlar

İklim Koşulları:

- 2024, kayıtlara geçen en sıcak yıl oldu ve yıl bir El Niño olayıyla başladı. Bu durum, başlıca nehir havzalarını etkilemiştir.
- Kuzey Güney Amerika, Amazon Havzası ve Güney Afrika’da kuraklığa yol açmıştır.
- Orta ve Batı Afrika’da, Afrika’daki Victoria Gölü havzasında, Kazakistan ve Güney Rusya’da, Orta Avrupa’da, Pakistan ve Kuzey Hindistan’da, Güney İran’da ve Kuzeydoğu Çin’de ortalamanın üzerinde yağış görülmüştür.

Nehirler ve Göller:

- Son altı yılda, küresel nehir havzalarının yalnızca üçte biri 1991–2020 ortalamasına kıyasla normal debi koşullarına sahipti. Bu da, havzaların üçte ikisinde ya fazla ya da yetersiz su bulunduğunu, yani giderek daha dengesiz bir hidrolojik döngüyü yansıttığını göstermektedir.
- Güney Amerika’da Amazon, São Francisco, Paraná ve Orinoco; Güney Afrika’da Zambezi, Limpopo, Okavango ve Orange gibi önemli nehir havzalarında ortalamanın çok altında debi görülmüştür.
- Batı Afrika havzalarında (Senegal, Nijer, Çad Gölü, Volta) geniş çaplı taşkınlar yaşanmıştır.
- Orta Avrupa ve Asya’nın bazı bölgelerinde ortalamanın üzerinde nehir debisi kaydedilmiş; bu durum Tuna, Ganj, Godavari ve İndus gibi büyük havzaların kabarmasına yol açmıştır.
- Dünyadaki seçilmiş 75 ana gölün neredeyse tamamında, Temmuz ayında ortalamanın üzerinde veya çok üzerinde sıcaklıklar gözlenmiş ve bu durum su kalitesini olumsuz etkilemiştir.

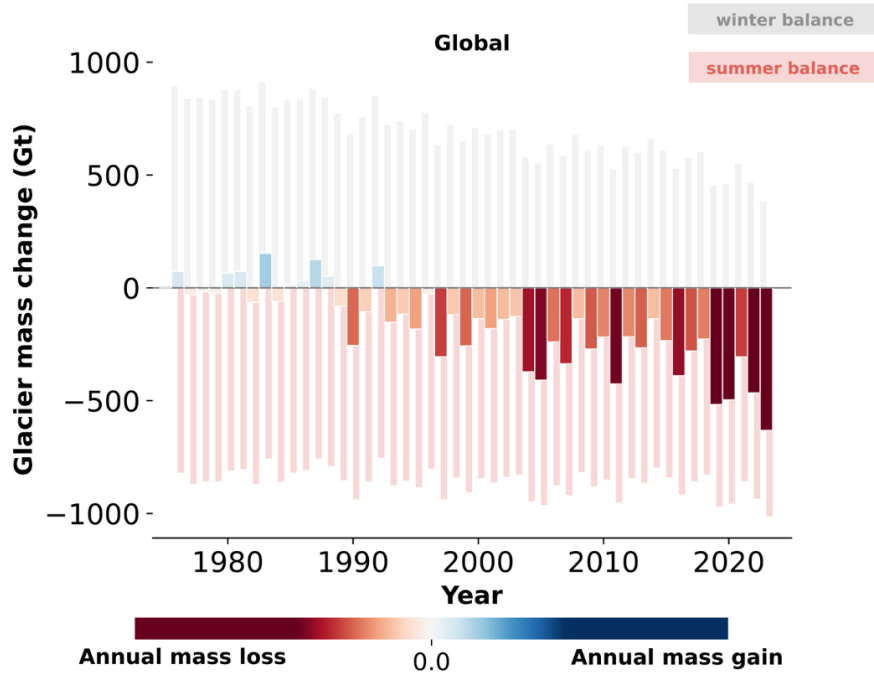

Baraj Girişleri, Yeraltı Suları, Toprak Nemi ve Buharlaştırma:

- Eğilimler, bölgeler arasında farklılık göstermiştir: Avrupa ve Hindistan'ın bazı bölgelerinde yeniden beslenme (recharge) artarken, Afrika, Amerika kıtaları ve Avustralya'nın bazı kısımlarında süregelen açıklar görülmüştür.
- Bazı bölgelerde yeraltı sularının aşırı çekilmesi devam etmiştir. Bu durum, topluluklar ve ekosistemler için gelecekteki su erişimini azaltıyor ve küresel su kaynakları üzerindeki baskıyı artırmaktadır.
- 47 ülkenin sunduğu 37.406 yeraltı suyu kuyusunun yalnızca %38'i normal seviyelerde seyretmiş, geri kalanında su seviyeleri ya fazla ya da yetersiz olmuştur.

Buzullar:

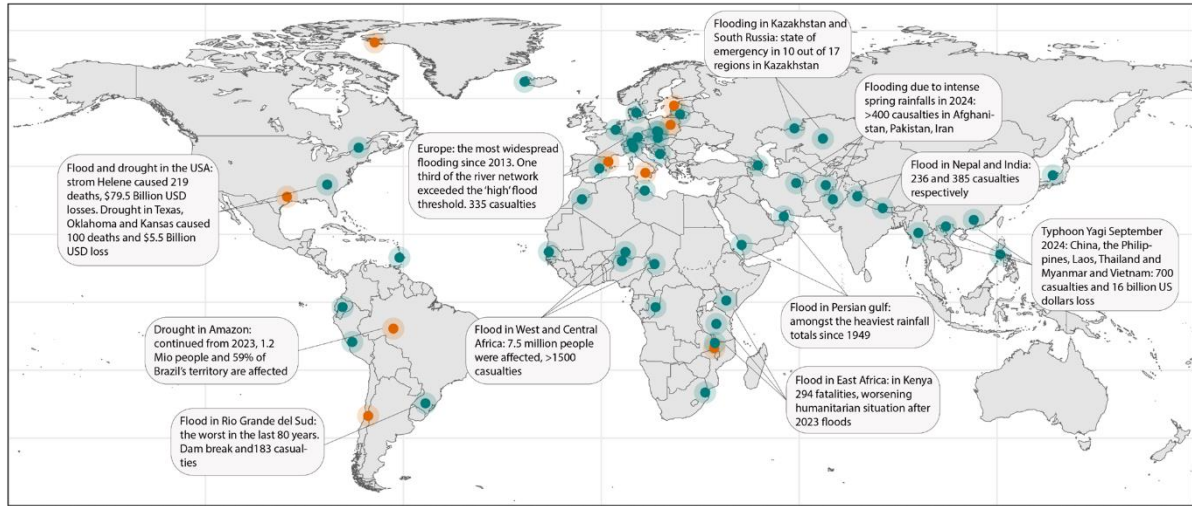
- 2024, tüm buzullaşmış bölgelerde yaygın buz kaybının yaşandığı art arda üçüncü yıl olmuştur.
- 450 Gt buz kaybedilmiştir – bu, 7 km yüksekliğinde, 7 km genişliğinde ve 7 km derinliğinde dev bir buz kütesine eşdeğer ya da 180 milyon olimpiik yüzme havuzunu dolduracak kadar su demektir.
- Bu miktardaki erime, küresel deniz seviyesine tek bir yılda yaklaşık 1,2 mm eklemeye yaparak kıyı bölgelerinde yaşayan yüz milyonlarca insan için sel riskini artırmıştır.
- İskandinavya, Svalbard ve Kuzey Asya'da rekor kütle kaybı yaşanırken, Kanada Arktik bölgesi ve Grönland çevresinde daha ılımlı kayıplar olmuştur.
- Tropiklere daha yakın bölgelerde, Kolombiya buzulları 2024'te %5 küçülmüştür.

1976–2024 yılları arasındaki yıllık buzul kütle değişimleri (gigaton cinsinden)

Aşırı Hava Olayları

- Afrika'nın tropikal kuşağı, 2024'te tarihsel ortalamalara kıyasla alışılmadık derecede yoğun yağış yaşamıştır. Bunun sonucunda yaklaşık 2.500 kişi hayatını kaybetmiş, 4 milyon kişi yerinden olmuştur.
- Avrupa, 2013'ten bu yana en geniş kapsamlı sel olaylarını yaşamıştır; nehir ağlarının üçte biri yüksek taşkın eşiklerini aşmıştır.
- Asya ve Pasifik, rekor kıran yağışlar ve tropikal siklonlarla sarsıldı; bunun sonucunda 1.000'den fazla can kaybı meydana gelmiştir.
- Brezilya, aynı anda aşırı uç olaylara sahne olmuştur: Ülkenin güneyinde meydana gelen yıkıcı seller 183 kişinin yaşamını yitirmesine yol açarken, Amazon havzasında 2023'ten süregelen kuraklık ülke topraklarının %59'unu etkilemiştir.

2024'te Seçilmiş Yüksek Etkili Olaylar